

Da overmakten ble for stor

Av Helge Kjøllestad, skribent og tidligere ledsager i det økumeniske ledsagerprogrammet i Palestina og Israel

Denne teksten er fiksjon. Den er en sammensmeltet gjengivelse av flere vitnesbyrd fra kontrollposten Qalandiya som leder inn gjennom separasjonsbarrieren til Jerusalem fra nord:

Flokken som har beveget seg fra bussen blir stående utenfor den første slusen. Et par stykker er tydelig nervøse for det som skal skje. De har med seg en passeringstillatelse som er gått ut på dato. Men de skal ikke gjøre noe annet enn forrige gang de passerte kontrollposten. De skal til behandling på Augusta Victoria-sykehuset på Oljeberget.

Soldatene sitter bak glassvinduer og kikker på monitorer der de kan veksle mellom bilder fra kameraene som er plassert i slusene lenger inne i kontrollposten.

«Jeg glemte å sjekke utløpsdatoen,» klager en palestinsk kvinne til soldaten. Hun heter Asma. «Jeg må ofte igjennom her for å få behandling og hadde en tillatelse med tre måneders varighet. Jeg er innkalt til Augusta Victoria i ettermiddag.»

Soldaten rister på hodet og peker mot returen. Soldaten heter Hagar og er 19 år, fra Tiberias. Hun har et halvt års tjeneste i den israelske hæren bak seg. Uniformen gir henne stor makt over mange mennesker i løpet av en vakt. Hagar vet ikke om hun liker dette. Men hun vet at slik er det. Og den makten akter hun å bruke når hun synes hun må.

«Men da kan jeg risikere at det tar lang tid før jeg får ny time for behandling. Jeg blir veldig dårlig når jeg ikke kommer til legen med jevne mellomrom,» fortsetter Asma og løfter ansiktet som er omkranset av en hijab mot Hagar med fortvilelse i øynene.

«Det er ditt ansvar at du ikke passer på å fornye tillatelsen,» kommer det med kraftig stemme gjennom høyttaleren. Hagar gjør et kast med hodet mot inngangen.

«Du må gå tilbake!»

Da koker det over for Imad, en palestiner som er doktorgradsstudent i New York. Han står i samme slusen og spaserer bort til glassruta. Der stiller han ansiktet sitt slik at han stirrer soldatjenta midt i øynene.

«Det er bare ett land i verden som kaller seg demokrati og som behandler mennesker på denne måten. Og det er her!»

Imad snakker så inntrengende og høyt at alle som står i slusen hører hvert ord av det han sier.

«Nå må du vise litt menneskelighet! Denne kvinnen er syk og har ikke krummet et hårstrå på noe hode. Hun skal til medisinsk behandling. Og så stanser du henne med dette byråkratiske våset? Du vet godt at hun vil få fornyet tillatelsen. Det er grei skuring når folk er kronisk syke. Alle kan komme i skade for å glemme å fornye i tide!»

Ordene flyter fritt på rungende amerikansk. Folk snur seg og stirrer. Det er ikke ofte at noen tør være så direkte og høyrøstede på vegne av andre. De fleste svarer soldatene servilt og lavmælt for ikke å skape mer trøbbel for seg selv.

Hagar trekker pluggene fra iPoden ut av ørene og melodien hun har lyttet til forsvinner. Hun samler seg et øyeblikk og lurert på om hun skal kontakte en overordnet. Det slår hun fra seg. Hun ønsker å opptre selvstendig. Vil ikke bli behandlet som en liten pike av kollegene. Hun peker bestemt i retning *retur*.

Hagar sier ingen ting, trykker på en knapp som stenger sluseporten framover og åpner porten tilbake mot inngangen. Ingen andre får lov å gå videre gjennom systemet før Asma har vendt tilbake dit hun kom fra.

Heldigvis er ikke kvinnene i Machsom Watch her nå, tenker Hagar. Da hadde hun fått enda mer kjeft – av sine egne. Machsom Watch er en menneskerettighetsgruppe bestående av jødiske kvinner som ønsker at Israel skal behandle med verdighet folk som krysser gjennom kontrollpostene i separasjonsbarrieren. Noen av disse kvinnene er så gamle at de har erfart forfølgelsen familien deres var utsatt for fra nazistene i Europa. De møter opp frivillig på kontrollpostene, helst om morgenen, når risikoen for bataljer er størst. De har ikke andre virkemidler enn overtalelse og insistering overfor soldatene.

Imad tar seg sammen og forsøker å kjøle ned følelsene så godt han kan. Overmakten er for stor og klagemulighetene er bortimot null. Han har oppgaver foran seg som ikke tillater at han risikerer å bli hektet her i Qalandiya. Kvinnen sender Imad et diskret og takknemlig blick og går slukøret tilbake.